

Nieuwsbrief

Heet van de naald

15 februari 2017

Loopbaanpact: geen verdeel-en-heersakkoord!

Het COV is teleurgesteld over de manier waarop de financiering van het loopbaanpact werd aangepakt en over de bescheidenheid en beperktheid van het voorstel. Het biedt geen soelaas voor de ernstige noden voor het onderwijspersoneel en voor het basisonderwijs in het bijzonder.

Op 24 januari 2017 stelde minister Crevits een 'samenhangend geheel van maatregelen' voor dat de loopbaan van de leraar aantrekkelijker moet maken. Het voorstel bevat volgens de minister de 'grootste gemene deler' van verwachtingen en zorgen die vertegenwoordigers van vakbonden en schoolbestuurders formuleerden tijdens algemene en bilaterale gesprekken. Aan de sociale partners werd de vraag gesteld of het voorstel als onderhandelingsbasis kan dienen voor een loopbaanpact over de opdracht van de leraar. Samen met de onderwijsvakbonden stelt het COV daarom een ultimatum aan de Vlaamse Regering. Tot 10 maart 2017 krijgt de Vlaamse regering de tijd om in de nodige financiële middelen te voorzien. Pas daarna kunnen de inhoudelijke besprekingen over de maatregelen worden aangevat.

1. Een besparingsakkoord

Minachting voor het onderwijspersoneel

Al van voor de start van de onderhandelingen over de 'opdracht van de leraar' legde de Vlaamse Regering een zware hypotheek op het resultaat van het sociaal overleg.

Ondanks de veelvuldige verklaringen en beloftes voorzag de Vlaamse regering geen budget om een loopbaanpact af te sluiten. Een pover engagement dus tegenover het onderwijspersoneel dat al verschillende legislaturen wacht op een verbetering van de werkomstandigheden.

De financiering van het loopbaanpact moet volgens de regering van de leraren zelf komen. Door het optrekken van de prestatienoemers van 20 of 21 lesuren naar 22 lesuren bij een groep van leraren van het secundair onderwijs zou een budget van ongeveer 150 miljoen euro kunnen gerealiseerd worden.

Deze manier van werken getuigt van een complete minachting ten aanzien van de volledige groep van onderwijspersoneel. Als de Vlaamse regering ervan overtuigd is dat een loopbaanpact cruciaal is voor de aantrekkelijkheid van het onderwijsberoep en dus voor de kwaliteit van onderwijs, dan is het aan de Vlaamse regering om te voorzien in

een realistisch budget voor een degelijk loopbaanpact. Het loopbaanpact zoals het nu voorligt is geen faire deal tussen de betrokken partijen. Het is een eenzijdig besparingsakkoord.

Een verdeel-en-heersakkoord

Bovendien hanteert de regering opnieuw de alom gekende verdeel-en-heerstactiek en verlamt ze zo het inhoudelijk debat. Een kleine groep zogezegd bevoorreedden, die vandaag "slechts" 20 leerlinggerichte uren hebben, wordt het zwaarst getroffen. Of dit werkelijk zo is, werd nooit onderzocht. De regering rekent erop dat andere leraren, die sowieso al meer leerlinggerichte uren presteerden, dit een logische en aanvaardbare maatregel vinden. Het is een strategie die door de huidige regeringen wel vaker gehanteerd wordt: "Neem van een bepaalde groep een schijnbaar voordeel weg. Doe dan alsof iedereen van de opbrengst beter zal worden en verkoop het zo aan de publieke opinie." Denk maar aan het afschaffen van de diplomabonificatie of het verlengen van de loopbaan van de leraar. Twee voorbeelden die illustreren hoe het onderwijs de laatste jaren al wel vaker moest inleveren om elders politiek te scoren.

Een inhoudelijk debat over evenwichtige maatregelen voor alle personeelsgroepen wordt zo gekaapt door een discussie over het gewicht van een lesuur en over mogelijke compenserende maatregelen. De pers gaat hier gretig in mee. Dat noemen ze framing. Als gevolg hiervan zijn er in het loopbaanpact zoals het nu voorligt te weinig maatregelen voor het versterken van het onderwijs en wordt een degelijk sociaal overleg in de kiem gesmoord.

2. Specifieke maatregelen voor basisonderwijs

In het loopbaanpact worden specifieke maatregelen voor startende leraren en maatregelen voor oudere leraren voorgesteld. Deze voorgestelde maatregelen overtuigden bij de consultatie van onze leden niet als startbasis voor verdere onderhandelingen. **Onze leden legden vooral de nadruk op de zorg voor de haalbaarheid van de totaliteit van de opdracht. Afdoende oplossingen ontbreken alsnog in het voorstel.**

De startende leraar

Het COV onderschrijft wel de grote zorg over de snelle uitstroom van jonge leraren. Aan de basis van deze uitstroom ligt naast het verlangen naar een toekomst van werkbaar werk ook het verlangen naar werkzekerheid van jonge leraren. Het COV wil voor deze maatregelen een groter engagement van de Vlaamse regering.

Werkzekerheid komt er maar als er stabiele tewerkstellingsplaatsen kunnen aangeboden worden. Minister Vanderpoorten organiseerde in het verleden al eens een vervangingspool. Omwille van het kostenplaatje en omwille van organisatorische moeilijkheden en misbruik werd die werking stopgezet. Vandaag ziet het er niet naar uit dat de huidige Vlaamse regering wel genoeg middelen heeft om die vervangingspool op een efficiënte manier te organiseren. Efficiënt voor de jonge leraar om in de dagelijkse praktijk niet van opdracht naar opdracht te moeten hopen. Efficiënt voor de schoolorganisatie die moet kunnen rekenen op een daadwerkelijke oplossing. Het geloof in het organisatorisch succes van de nieuwe vervangingspool is dan voorlopig bijzonder klein. Er is immers geen budget. Het COV hoedt zich ervoor om, net zoals in de periode van de vervangingspool, meer tijd te verliezen aan organisatie dan aan effectiviteit van tewerkstelling voor de startende leraar en effectiviteit voor de school.

Ook het engagement om slechts voor één jaar iets te doen voor de startende leraar is onvoldoende. Het COV wijst op de aanhoudende besparingen van de federale regering in de werkloosheidsreglementering waardoor startende leerkrachten worden 'gedwongen' andere tewerkstellingen te aanvaarden om een basisinkomen te verwerven. Het COV is ervan overtuigd dat er door een combinatie van werkloosheidsreglementering en onderwijsreglementering aanvullende mogelijkheden bestaan om beginnende leraren een betere start te geven.

De oudere leraar

De ziektecijfers van oudere leraren met stressgerelateerde ziektesymptomen blijven stijgen. Tegelijkertijd maken vele 55-plussers gebruik van verlofstelsels om het werkbaar te houden. Toch werd de uitstapleeftijd fel opgetrokken en blijven er op federaal niveau vragen bij het dossier zware beroepen. De beschikbare budgetten doen vermoeden dat het bedrag voorzien voor de zware beroepen onvoldoende zal zijn om degelijke maatregelen te nemen voor onderwijs.

De voorgestelde vermindering van opdracht voor een beperkte groep leraren die 55+ en 60+ zijn en nog voltijds werken, voelt aan als een 'doekje voor het bloeden'. Gezien de blijvende stijgende werkdruk, zal het effect in de realiteit weinig voelbaar zijn.

3. De opdracht van de leraar in het basisonderwijs

Het basisonderwijs hapt naar adem

Het basisonderwijs hapt ondertussen naar adem. De voorbije jaren waren jaren van aanhoudende besparingen en nulinvesteringen. Ondertussen nam de maatschappelijke complexiteit toe. Armoede en diversiteit werden nog meer dan vroeger belangrijke aandachtspunten in het basisonderwijs. Ook de uitrol van het M-decreet vraagt toenemende zorg. Niet alleen startende en oudere leraren hebben het moeilijk. Het aanhoudend tekort aan omkadering laat zich bij iedereen steeds scherper voelen. De grootste zorg en uitdaging van het basisonderwijs vandaag is in de eerste plaats het haalbaar maken van de totaliteit van de loopbaan voor iedereen. Maak van onderwijswerk werkbaar werk. Voorzie tijd en ruimte voor leerlinggebonden overleg en professionalisering en verminder de leerlinggebonden lesuren. Versterk de omkadering in het basisonderwijs in functie van de ondersteuningsnaden en voorzie voldoende middelen voor het basisonderwijs. Dat moet een goed loopbaanpact doen. Het COV vraagt daarom voor het personeel basisonderwijs de evolutie naar een hoofdopdracht van 22-uren lesopdracht en 2 uren kindgerelateerd overleg en professionalisering.

Plan basisonderwijs

Het is de verantwoordelijkheid van de overheid om te voorzien in voldoende omkadering en werkingsmiddelen voor het basisonderwijs. Blijven voortroeien met de riemen die er zijn, is geen optie. Het is niet aan het personeel om het aanslepende historische tekort aan omkadering en werkingsmiddelen in het basisonderwijs te compenseren.

In de beleidsbrief 2016-2017 wordt een plan basisonderwijs aangekondigd. Een strategisch en budgettair investeringsplan over de legislaturen heen. Daarin zullen afspraken staan die leiden tot de versterking van het basisonderwijs. Voor het COV volstaat die verwijzing naar een toekomstig plan basisonderwijs niet. Wil de Vlaamse regering de werkomstandigheden van het personeel basisonderwijs verbeteren dan vraagt het COV een bindend politiek engagement voor het plan basisonderwijs over de legislatuur heen. Hierbij worden via degelijk sociaal overleg versterking van omkadering en de nodige werkingsmiddelen afgesproken met inbegrip van timing en financieringstraject.

4. Prioriteiten

Het laatste decennium heeft het onderwijspersoneel continu én op vele fronten moeten inleveren. Het totale pakket aan loopbaanvoorwaarden werd systematisch uitgehold. Zowel de Vlaamse als de federale regering nam maatregelen met voelbare gevolgen voor de werkomstandigheden van het onderwijspersoneel. Leerkrachten moeten vijf tot zeven jaar langer werken en ontvangen minder pensioen. Er werd drastisch gesnoeid in de eindeloopbaanmogelijkheden en andere verlofstelsels. En enkel creatief sociaal overleg kon voorkomen dat er nog meer personeelsbesparingen gebeurden. Tegelijk bleven onderzoeken aantonen dat de gemiddelde werkstress voor onderwijspersoneel hoog is en hun werkuren de pan uit swingen.

Als het de regering echt menens is met het aantrekkelijk maken van de lerarenloopbaan en het bewaken van de kwaliteit van ons onderwijs, dan moet ze ook beseffen dat een

loopbaanpact dat gebaseerd is op veel nemen om daarna een beetje te kunnen geven, geen goede zet is.

Het vraagt soms moed om prioriteiten te stellen en beloftes te houden. Het is duidelijk dat de Vlaamse regering die moed nog niet gevonden heeft.